

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 1. maja 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Opozorilo trgovcem s tekstilnimi in oblačilnimi izdelki.

Po okrožnici VIII. oddelka Vis. komisariata »Trgovski list« št. 31 z dne 21. aprila) se bo morala prodajna knjiga, ki se rabi pri prodajanju tekstilnega blaga, počenši s 1. majem s potrebnimi spremembami uporabljati razen za vpisovanje prodaj tudi za vpisovanje nakupov (bremena) z uporabljanjem zadnjih strani te knjige. Na straneh, ki so namenjene za vpisovanje bremena, morajo trgovci sami prilepiti preko dosedanjega besedila glave tiskan listič, ki ga da trgovcem stanovsko združenje. Prvo bilanco prejemnih in oddajnih operacij je treba napraviti dne 1. maja.

Predpisani lističi so trgovcem na razpolago v pisarni Združenja trgovcev.

Delo Pokrajinske delavske zveze

Mezdní referat Pokrajinske delavske zveze je podal poročilo o delovanju zveze ter posebej poudaril naslednje glavne zasluge zveze za delojemnike:

1. Veljavnost vseh kolektivnih pogodb, ki bi po 15. marcu prenehale, je bila podaljšana.
2. Prej določene minimalne mezd so bile zvišane za 10—20%.
3. Inspekcija dela je dobila večjo samostojnost v okviru Vis. komisariata.
4. Tudi za Ljubljansko pokrajino so se uvedle rodbinske doklade.
5. Vse kompetence SUZORja so bile prenesene na Zavod za socialno zavarovanje.
6. Zakon o pokojninskem zavarovanju je bil spremenjen v korist delojemalcev.
7. Gostinski obrati so bili kategorizirani in zboljšal se je položaj kvalificiranih nameščencev.
8. Minimalna mezda za stavbene delavce je bila zvišana za 20 do 42 odstotkov.
9. Določen je bil nov čas za odpiranje in zapiranje obratov.
10. Brezposelnim delavcem so se priznale izredne brezposelne podpore.

Gibanje zaposlenosti

Zavod za socialno zavarovanje je izdal svoj pregled za mesec marec, ki izkazuje 26.656 zavarovancev. Med njimi je 4500 zavarovancev bolniške blagajne TBPD in 92 zavarovancev »Merkurja«. V primerjavi s februarjem se je število zavarovancev zmanjšalo za 342. Odstotek bolnikov se je znižal od 3.17 na 2.90.

Povprečna dnevna zavarovalna mezda je narasla od 20.98 na 21.67 lire ali za 3.3%. Pri zavarovaneh TBPD se je mezda zvišala za 1.5 odstotka. Skupna dnevna zavarovalna mezda (povprečni dnevni zavarovani zaslužek) vseh zavarovancev je znašala v marcu 577.400, v februarju pa 566.350 lir. Prispevki za zavarovanje in za ustanove so znašali 3.5 milijona lir.

Zaposlenost v posameznih strokah

Zastoj gradbene delavnosti v zimskih mesecih, ki je zlasti v januarju in februarju povzročil nezadovoljanje skupnega števila zavarovancev, je trajal tudi še v marcu. Pri gradnjah nad zemljo, kjer je bilo po končani zimi zabele-

ženo povečanje zaposlitve in je število zavarovancev naraslo od 85 na 347, pri gradnjah železnic, cest in vodnih zgradb pa je bilo zaradi vremena, ki je otežkočalo dela na prostem, zabeleženo še nadaljnje zmanjšanje za 60 na 1153 in pri industriji gradbenega materiala za 34 na 816. Nazadovanje je zabeleženo tudi še v kovinski industriji za 167 na 1545, v tek-

stilni industriji za 68 na 1086, v oblačilni industriji za 21 na 1285, v usnjarski industriji za 25 na 278 in v čevljarški industriji za 49 na 658. Pomembnejše povečanje je bilo zabeleženo v gozdno-žagarski industriji in sicer za 179 na 1519, medtem ko je v industriji za predelovanje lesa še nazadovanje za 81 na 860. Povečanje je zabeleženo tudi v kemični in-

dustriji za 7 na 363 in pri občinskih obratih za 43 na 1260. Končno se je v trgovini zmanjšalo število zavarovancev za 71 na 2999, v grafični stroki za 16 na 603 ter v živilski stroki za 22 na 1017. Število zavarovancev pri denarnih zavodih se je povečalo za 11 na 1505, pri hišni služinčadi pa je bilo zabeleženo le nebstveno povečanje.

gospodarskih krogov pa se oglašajo skrb, da bi prevelike zaloge vrgle cene, kar da bi škodovalo vsemu švicarskemu lesnemu gospodarstvu. Čeprav je značilno za švicarski lesni trg, da primanjkuje lesa, obvlada odločilne kroge za lesno gospodarstvo skrb, da ne bi spekulacija vrgla lesnih cen.

Nizozemska

Ker ureja nemško-švedska trgovinska pogodba istočasno tudi razmere v zasedeni Belgiji in Nizozemski, pričakujejo nizozemski lesni uvozniki, da se bodo v kratkem začela nakupna pogajanja s švedskimi izvozniki. Zaradi zelo skopih zalog in velikega povpraševanja po lesu pričakujejo na Nizozemskem prve pošiljke nordijskega lesa z veliko nestrpnostjo. Zaradi izredno dolge in ostre zime, ki je povzročila zaledenost skandinavskih pristanišč, se bo začel nakladati les v severnih pristaniščih zelo pozno, ker bodo šele v prvi polovici maja pristanišča prosta ledu. S posebno pozornostjo se tudi zasleduje razvoj prevoznih cen za les, ki so sedaj silno visoke.

Položaj na mednarodnem lesnem trgu

Zadnji »Internationaler Holzmarkt« podaja pregled o stanju na mednarodnem lesnem trgu. Iz njegovega pregleda navajamo:

Italija

Italijanski lesni trg je bil urejen s številnimi naredbami državnih oblasti. Najbolj se kaže vpliv države glede nakupa in prodaje stavbenega lesa. Osrednji urad za vse določbe glede stavbenega lesa je korporacijskemu ministrstvu podrejeni korporacijski odbor, čigar predsednik je podpredsednik korporacije za les. Odločbe se naslavljaajo na pokrajinske korporacije, ki skrbijo za njih izvedbo.

Da se zagotovi potrebni les, je bil predpisan popis lesnih zalog. Ta je obvezen za vse, ki imajo več ko 10 kubikov lesa. Proizvajalci morajo navesti svojo proizvodnjo. Vse tvrdke morajo voditi natančen register, o čemer smo v »Trgovskem listu« že obširno poročali.

Razdeljevanje lesnih zalog je naloženo posebnemu korporacijskemu odboru, ki se imenuje »Comitato Corporativo per la distribuzione del legname«.

Nemčija

Tržni položaj za les listovcev, prikladnih za izdelovanje zabojev za cigare, je zelo trden. Cene za uporabljiv material dosegajo vedno najvišjo dopustno mejo. V nekaterih deželah so oblasti dovolile zvišanje cen, tudi za nazaj. Prodanje in dobave lesa listovcev nove sečnje so dosegle zaenkrat še skromen obseg, kot po navadi v tem času. Navzlic mnogim motnjam zaradi dolge in ostre zime se razvija sedaj kupčija polagoma bolje. Povpraševanje je trajno večje ko pa ponudba, čeprav mnogi pridevalci še niso odpeljali lesa prejšnje sečnje. Bukev se uporablja predvsem za izdelovanje zabojev, ker ni na uvoz boljšega čezmorskega blaga niti misliti. Treba se je zadovoljiti s tem lesom, čeprav ima nekatere napake. Mnoge tovarne za cigare raje uporabljajo za zaboje jelšo in topol, toda teh je tako malo, da ne morejo kriti vedno niti potrebe vojske na tem lesu. Zelo bi bil zaželen dovoz mehkega lesa listovcev iz sosednjih držav, toda zaradi dolge zime je transport iz teh dežel otežkočen. Tako se zaman čaka na izpolnitev belgijskih kontraktov. Vendar pa je nemška potreba po lesu danes bolj zagotovljena, kakor kdaj koli prej. Kajti les vse kontinentalne Evrope bo Nemčiji na razpolago kakor hitro bodo rešeni logistični problemi. Izdelovanje zabojev za tobačne izdelke je velike važnosti za vojno, ker se večina izdelanih cigar in cigaret uporablja za vojsko in se mo-

rajo zato pošiljati tobačni izdelki v trdnih zabojih.

Madžarska

Sezonsko raste povpraševanje po lesu vseh vrst, pri čemer so potrebe vojske v ospredju. Dovozi zaostajajo za potrošnjo ter je zato vsak teden težje kriti potrebe. To pa ni toliko posledica resničnega pomanjkanja lesa, temveč transportnih težav. Dovozi okroglega lesa so bili posebno težavni zaradi prevelikega snega in pomanjkanja delovnih sil ter vprežne živine. Tovorni avtomobili so prav tako redki, za pošiljke po železnici pa primanjkuje vagonov. Da bi se položaj uredil, so izdale oblasti mnoge ukrepe za omejitev potrošnje. Zaradi teh ukrepov je bil posebno zadet lesni izvoz. Na predpisana izvozna dovoljenja se mora zelo dolgo čakati, predpisi sami pa so takšni, da so bile zelo mnoge kupčije razbite. Posebno slabe posledice imajo ti predpisi za izvoz bukke, ki bi morala biti normalno do konca maja že rezana, a se sedaj kar ne more računati s tem, da bi se mogel transport pravočasno izvršiti.

Cene za trdi les rastejo neprestano, da je varna kalkulacija čisto nemogoča. S stalnimi cenami ni računati ter so pri zaključkih dostikrat potrebni zelo komplicirani načini zaračunavanja. Tudi po okroglem in stavbenem lesu iglavcev je zelo veliko povpraševanje.

Romunija

Velika obremenitev železnic in zato zelo težavni dovoz lesa obvladata romunski lesni trg. Predvsem se mora ugotoviti veliko pomanjkanje lesa v Bukarešti, kjer je potrošnja zelo velika. Zaloge v glavnem mestu so se zelo močno skrcile, da se more le z največjimi težavami kriti najnujnejša potreba. Oblasti so izdale razne ukrepe za namenom, da zagotove domače potrebe in da se šele potem dovoli izvoz lesa. Zaradi tega je bil v zadnjem času izvoz lesa zelo majhen in samo nekaj lesa je šlo v Nemčijo, v Italijo pa so bile poslane nekatere vzorčne pošiljke. Cene še vedno niso dosegle prave stabilnosti, čeprav je država odredila maksimalne cene. Deloma je vzrok v tem, ker so bile maksimalne cene že v hipu, ko so bile določene, že davno prekoračene. Ostale so zato le na papirju.

Švica

Kdor pazljivo zasleduje razvoj na švicarskem lesnem trgu, se ne more otresti vtisa, da se mnogo preveč debatira, da se mnenja zelo razlikujejo in da o enotnosti trga ne more biti govora. Dočim strokovno glasilo žag zaradi delovanja lesnih brbljačev zahteva, da se ra-

cionira lesna potrošnja, je takoj nastopilo glasilo lesnih trgovcev odločno proti tej zahtevi, ker bi tržni red, ki bi urejal tudi potrošnjo, povzročil kopico naredb in predpisov, v katerih bi se zadušila vsaka zasebna iniciativa. Tako nasprotja se pojavljajo v vseh panogah švicarskega lesnega gospodarstva. Tako se na eni strani oglašajo opozorila, da Švici primanjkuje goriva in da bi se moralo pripraviti več drv, iz švicarskih

Preskrba Francije s tekstilnimi surovinami

Pred vojno je Francija uvažala do 90% potrebnih tekstilnih surovin ter pri tem zamudila pripravljanje zalog naravnih in umetnih vlaken doma in v svojih obsežnih kolonijah. Ko je zdaj ustavljen ves uvoz čezmorskih tekstilnih surovin, se tudi v Franciji pospešuje proizvodnja umetnih tekstilnih vlaken. Francoska proizvodnja umetne svile je že lani dosegla 31.000 ton, letos pa bo znašala okrog 45.000 ton. Proizvodnja celulozne volne je lani znašala 21 tisoč ton, letos pa bo gotovo dosegla 40.000 ton, ker bo kmalu v obratu velika nova tovarna v Roannu.

Že pred vojno se je Francija zanimala za umetne tekstilne surovine, predvsem za »lanitalk«, ki se po italijanskem patentu proizvaja iz kazeina in posnetega mleka. Poizkusna tovarna v severni Franciji izdeluje mesečno po 40 ton lanitala. Lani so začeli izdelovati tudi umetno surovino »nylon«, ki ni uporabna samo za umetna tekstilna vlakna, temveč tudi za proizvodnjo umetnega usnja. Nylon izdelujejo v USA, velike uspehe pa je s to umetno surovino popolnoma samostojno doseglo tudi veliko italijansko podjetje Montecatini.

Tudi pridobivanje naravnih tekstilnih surovin se znatno pospešuje. To velja predvsem za volno in bombaž v kolonijah ter za naravno svilo v Franciji. Kolonije bodo morda krile 15% francoske potrošnje volne in bombaža, svilarstvo, ki je bilo nekdanj važen steber francoskega gospodarstva, pa bo letos krilo 5% potrošnje v industriji svile. Kot nadomestilo za jutro bodo uporabljali vlakna rastline »genista«, ki je razširjena v južnih francoskih pokrajinah. Vlakna te rastline, ki jih predeluje že nekaj obratov, bodo mešali z volno in umetno svilo po dobrih izkušnjah italijanske tekstilne industrije. »Genista« (slov. lakotnik, nem. Ginster) raste tudi ob Adriji. Hrvati imenujejo to rastlino »brnistra« in so iz nje že v prejšnjem

stoletju izdelovali prejo za tako zvano kmečko platno in za vrvi.

»Das Reich« računa, da bodo letos pridobili v Franciji okrog 200 tisoč ton sintetičnih in naravnih tekstilnih surovin, kar bo krilo 40% normalne potrošnje.

Bilanca družbe Fiat

Družba Fiat (Fabbrica Italiana Automobili Torino) je izkazala za lansko leto kosmate dohodke v višini 188.5 milijona lir (prejšnje leto 157.4); po odbitku stroškov in davkov je izkazan čisti dobiček v višini 59.1 milijona lir (55.1) in bo družba na nespremenjeno glavnico 400 milijonov izplačala kakor zadnja leta 10% dividendo. Bilančna vrednost industrijskih naprav znaša 273 (203) milijonov lir, zalog pa 487 (410) milijonov lir. Debitorji so se povzpeli na 1136 (669), kreditorji pa na 1506 (1162) milijonov lir.

Švicarske težave zaradi zmanjšane uvoza

Šef švicarskega gospodarskega urada je govoril o težavah, ki jih mora prenašati Švica zaradi letošnje izredne zime ter zmanjšane uvoza. V decembru in januarju je dobila Švica od svojih dobaviteljev samo tri četrtine dogovorjenih količin. Uvoz še nadalje pada. Švica pridela sama okoli 12 tisoč ton slabega premoga, njena mesečna potreba pa znaša 200.000 ton. Silno se je zmanjšal tudi uvoz tkanin, in sicer je padel uvoz bombaža za dve tretjini, volne pa za polovico. Uvoz usnja za čevlje znaša samo še 10 odstotkov predvojnega uvoza, uvoz kavčuka pa niti 10 odstotkov. Ker je sedaj Anglija napovedala po 1. aprilu še ostrejšo izvajanje kontrole, je nevarnost, da bo švicarski uvoz še bolj padel. Zato je posebna švicarska delegacija odpotovala v London, da doseže omiljenje blokadnih ukrepov za blago, namenjeno v Švico.

Poravnajte naročnino!

Iz italijanskega gospodarstva

Rok za oddajo pšenice lanskega pridelka je potekel 30. aprila, rok za oddajo koruze pa bo potekel 31. maja. Predpisi za oddajo žitnega pridelka bodo letos spremenjeni.

Izvoz posušene povrtnine dovoljuje odslej ministrstvo za menjavo in valute. Prošnje izvoznikov zbira Državni fašistični urad za zunanjo trgovino ter jih predlaga ministrstvu.

Za finančno sanacijo dalmatinskih občin je določeno 2.64 milijona lir. Ko bo končana revizija občinskih proračunov, bo ta znesek občinam razdeljen.

Podjetje Montecatini je za praznik Rima in dela nagradilo vse delavce, ki so po 30 in več let pri podjetju.

Za zidanje stanovanjskih hiš v pokrajini Zara je ministrstvo za javna dela nakazalo 18 milijonov lir. Sezidali bodo 25 hiš, v katerih bo okrog 300 stanovanj.

Zbiranje volne in volnenih izdelkov se je te dni pričelo v vsej Italiji. Prebivalstvo kaže pri tem veliko vnemo in poštrevanost. Na trgih v Rimu so za zbiranje volne postavljeni veliki šotori Rdečega križa.

Bolgarsko-italijanska banka v Sofiji, ki ima podružnice v Burgasu, Varni in Plovdivu, je razširila svoje delovanje na Tracijo ter ustanovila zaradi tega svojo podružnico v Kavali.

»Julia Film« je ime filmske družbe, ki je bila te dni ustanovljena v Triesteju. Novo podjetje bo izdelovalo samo filme na ozkem traku, ki prihajajo v poštev predvsem za predvajanja v onih krajih, kjer ni dvoran za filme normalne širine. Družba bo zgradila več modernih ateljejev, njeni sodelavci pa bodo tudi gledališki igralci.

Prodaja in potrošnja vina z nižjim odstotkom alkohola je dovoljena do 14. novembra po dekretu, ki je bil objavljen v rimskem Uradnem listu. Za rdeče vino se odstotek zniža na 9, pri belem pa na 8. Prav tako je dovoljena proizvodnja in prodaja vermuta, ki vsebuje 15 % alkohola.

Za figurativna umetniška dela sta določena in obvezna 2 odstotka od vseh stroškov pri gradnji poslopij državnih ustanov, Fašistične stranke, sindikatov ter javnih združenj in zavodov, če znašajo gradbeni proračuni nad 1 milijon lir. Na ta način bo kiparjem in drugim umetnikom zajamčen zaslužek. Vsa umetniška dela pri novih zgradbah se bodo oddajala na javnih natečajih.

Petrolejska družba (AGIP) je bila lani kos vsem svojim nalogam. S svojo odlično organizacijo je priskrbelo in razdelila določene količine petroleja za vojaško in civilno potrošnjo. Kmetovalci so dobili iste količine kakor leta 1940. Družba se je posluževala 700 periferičnih središč s sodelovanjem sindikalnih organizacij. Družba je posvetila vso skrb tudi povojni preskrbi s petrolejem ter napravila načrte za reorganizacijo obratov za rafiniranje petroleja.

Proizvodnja lignita znaša v pokrajini Arezzo okrog 800.000 ton, v pokrajini Firenci pa okrog 300.000 ton na leto.

Bolgarsko-skandinavski trgovinski promet

Izmenjava blaga med Bolgarijo in skandinavskimi deželami se bo v kratkem znatno razširila in povečala. Skandinske dežele bodo dobivale iz Bolgarije predvsem tobak, sadje in sočivje, dajale pa bodo v zamenjavo celulozo, papir in rude. Središče prometa med Bolgarijo in Švedsko bo Stettin in je od tam že prispela v Sofijo delegacija, da se pogodi glede vodstva blagovnih transportov.

Preureditev Borze dela

Visoki komisar je izdal naredbo o preureditvi Borze dela. Glavna določila navedbe so:

Pokrajinsko ravnanje dela v Ljubljani se odpravlja in preidejo njegovi posli na Vis. komisariat (Inspekcija dela). Imovina se odstopi Borzi dela. Pokrajinskemu ravnateljstvu pristojni 7 odstotni prispevek se odvaja Borzi dela.

Izplačevanje podpor za brezposelnost in nameščanje se še nadalje poverja Borzi dela.

Sedanji posvetovalni in sklepa-joči organi Borze dela se odpravljajo in nadomestijo z upravnim svetom, kateremu predseduje od Vis. komisariata imenovani odposlanec in ki sestoji iz po štirih predstavnikov delodajalcev in delojemalcev. Te imenuje Visoki komisar na predlog ustreznih sindikalnih zvez. Vsak predlog mora obsegati terne za vsako naslednjih skupin: kmetijstvo, industrija in obrt, trgovina, denarstvo in zavarovanje.

Tajniške posle opravlja upravni svet Borze dela, ki ga imenuje Vis. komisar.

Mesta predsednika in članov sveta so častna.

Zoper ukrepe upravnega sveta glede izplačevanja podpor za brezposelnost je dopustna pritožba po pristojni sindikalni zvezi na Vis. komisariat, Inspekcijo dela.

Delovanje upravnega sveta usmerja strokovnjak, ki ga imenuje Vis. komisar. Strokovnjak ima pravico, da sproža, preklicuje ali spreminja ukrepe sveta.

Določbe navedbe z dne 8. IV. 1942-XX o ureditvi povpraševanja in ponudbe dela (ki smo jo objavili v »Trgovskem listu« z dne 17. aprila) ostanejo nespremenjene razen čl. 12. Nova določila tega člena so:

Pri Vis. komisariatu se ustanavlja Pokrajinski namestitveni odbor, ki mu predseduje odposlanec Vis. komisariata, člani odbora pa so:

1. predstavnik P. N. F.,
2. predstavnik komisariata za izselništvo in kolonizacijo,
3. predstavnik Inspekcije dela,
4. upravnik Borze dela,
5. strokovnjak pri Pokrajinskih zvezah delodajalcev in delojemalcev,
7. predsednikov združenj delodajalcev in delavskih odsekov za kmetijstvo, industrijo in obrt, trgovino, denarstvo in zavarovanje.

Posle odborovega tajnika opravlja ravnatelj Pokrajinskega namestitvenega urada.

Imenovanje članov upravnega sveta Borze dela.

Visoki komisar je imenoval člane upravnega sveta Borze dela ter je ta sestavljen takole:

dr. Ivan Köstl, predsednik;

predstavnik delodajalcev: Ivan Bahovec, Zdenko Knez, dr. Albin Stele in Josip Černe;

predstavnik delojemalcev: Jurij Stanko, Alojzij Sitar, inž. Vin-ko Košir in Ciril Goimajer.

Za strokovnjaka pri Borzi dela je imenovan fašist cav. uff. Adriano Petronio.

Velesejem v Milanu

V ponedeljek zvečer je bil zaključen 23. milanski velesejem, drugi v času vojne. Uspel je bolje kakor lanski. Razstavljalcev je bilo 5583. Razstavnih prostor je obsegal 95.583 kvadratnih metrov. Na velesejmu je bilo zastopanih 18 tujih držav, obiskovalcev pa je bilo nad 2 milijona. Velesejem je imel avtarkičen značaj in podal je prepričevalne dokaze o velikih uspehih avtarkičnega gospodarstva v Italiji.

Milanski velesejem je bil ustanovljen l. 1920, in se je v tej razmeroma kratki dobi iz nekdanje zaradi pičlih gmotnih sredstev sicer skromne, pri tem pa smotne in zelo agilne gospodarske manifestacije razvila zelo važna in impozantna revija italijanskega gospodarskega življenja. Inozemci so postali kmalu pozorni na milanski velesejem in priznali so mu tretje mesto med velikimi evropskimi velesejmskimi prireditvami.

L. 1920, je bilo na velesejmu v Milanu 1233 razstavljalcev, med njimi 256 inozemskih. Velesejmske je bilo provizorično na enem delu starih milanskih utrd. Leta 1923, je bilo velesejmske prelo-ženo na nekdanje vojaško vežba-lišče, na prostor, ki obsega 350.000 kvadratnih metrov. Število razstavljalcev se je dvignilo na 2366, l. 1930, jih je bilo že nad 4200, l. 1940, pa 5446. Na prvem vojnem velesejmu l. 1941, je bilo 5498 razstavljalcev, med njimi 976 ino-

zemskih, ki so zastopali 17 evropskih in izvenevropskih držav.

Ce letos na 23. prireditvi industrijski paviljoni ne bi razkazovali obilja vojnega materiala in objek-tov, bi imeli obiskovalci vtise mir-ne dobe, kajti vse panoge gospo-darskega dela in ustvarjanja so bile predstavljene z bogatimi in pestrimi razstavami. Na višku so bile te razstave tudi v pogledu tehnične ureditve in nazornosti.

Posebno važne so bile one raz-stave, ki kažejo, kako uspešno in izdatno nadomešča italijansko go-spodarstvo uvoz in uporabo raz-nih surovin, ki ga je preprečila vojna. Najbolj je bilo to poudar-jeno v paviljonih tekstilne, meha-nične in kemične industrije, odlič-ni kakor v mirni dobi pa so bili izdelki, ki spadajo pod optiko, foto- in kinematografijo, radio, pohištvo, usnje in kožuhovino, kon-fekcijo, kozmetiko, barve in fir-niče, stavbeni material, vino in žgane pijače, domači in umetni obrt, precizne aparate ter izdelke iz zlata, srebra in drugih kovin.

Zgledno je posloval na vele-sejmu tudi trgovinski informacijski urad, ki je dajal domačim in tujim trgovcem in obiskovalcem vse zaželeno informacije ter tako pripomogel k velikemu gmotnemu in moralnemu uspehu letošnje prireditve. Aprilska številka znan-rimske revije »Documenti di Vita Italiana« je vsa posvečena milanskemu velesejmu in v njej so tudi lepe slike najvažnejših razstav.

Gibanje denarnih vlog na Madžarskem

Centrala madžarskih denarnih zavodov je izdala statistiko denar-nih vlog, ki se od začetka sedanje

vojne gibljejo takole (v milijonih pengő):

	30. junij 1939.	31. dec. 1940.	31. dec. 1941.	28. febr. 1942.
Poštna hranilnica	22.6	339.5	418.4	427.2
Denarni zavodi Budimpešte:				
hranilne vloge	590.5	649.1	667.4	671.4
vloge na tek. račun	65.4	854.8	1095.5	1134.6
Denarni zavodi province:				
hranilne vloge	260.3	326.5	414.1	421.0
vloge na tek. račun	59.9	106.7	186.9	183.3
Skupaj	1787.8	2276.7	2782.3	2838.5

Vloge vseh denarnih zavodov v državi so se dvignile za okrog 50 %. Ko so se vloge Poštne hranilnice skoraj podvojile, so se vloge denarnih zavodov v glav-nem mestu dvignile samo za 14 %, v denarnih zavodih province pa za 62 %. Vloge na tekoči račun so se v provinci potrojile, v Bu-dimpešti pa so narasle za 75 %.

Stabilizacija obrestne mere na Nizozemskem

Nizozemska vlada si že delj časa prizadeva znižati obrestno mero za dolgoročne kredite. Ker neka-tere hipotekarne banke niso do-bile dovoljenja za izdajo 3.5% nih zastavnih listov se sklepa, da šte-jejo odločilni vladni krogi obrestno mero 3.5% kot primerno podlago za stabilizacijo in da se nižja obrestna mera ne namerava uvesti. To pa zaradi tega, ker se boje, da bi nadaljnje znižanje obrestne mere škodovalo dotoku hranilnih vlog, ker bi varčevanje padlo. Po-leg tega pa se mora upoštevati tudi to, da je sicer trenutno v res-nici zelo mnogo denarnih sredstev, da pa bo treba po vojni zelo mno-go denarja za razna dela in bodo tedaj posebno dolgoročni krediti zelo potrebni. Če se hoče prepre-čiti, da bi se takrat obrestna mera skokoma dvignila, se mora že se-daj gledati na to, da se preveč ne zniža.

Za državna posojila po 3.5%, od katerih zadnje, ki je bilo iz-dano po 97.5%, se vedno bolj bli-ža pariteti, je dejansko 3.5% real-na renta že dosežena. Tudi za hipotekarni kredit se pripravlja enotna fureditev ter bo znašala obrestna mera za hipotekarna po-sojila 3.5 do 4%. Ta ureditev je posebno važna, ker trpe prave hi-potekarne banke zelo zaradi kon-kurence zavarovalnic, hranilnic in tudi zasebnikov, ki skušajo svoj denar čim bolj varno naložiti.

Kako so se razvijali tečajni in-deksi papirjev z določeno obrestno mero, kažejo spodnje številke:

	javna zastavni industr. posojila	listi	obligac.
6. 5. 1940	75.62	74.87	81.12
20. 12. 1941	90.11	99.72	101.55
20. 3. 1942	94.52	100.94	101.89

Nove cene cigaret

Vis. komisar je spremenil pro-dajni cenik tobačnih izdelkov za kajenje.

Od 1. maja dalje se določajo prodajne cene za cigarete, ki se izdelujejo v ljubljanski tobačni to-varni takole:

»Morava«	lir 280 za kg,
»Zeta«	lir 250 za kg,
»Ibar«	lir 200 za kg.

Prodaja monopolskih predmetov ob nedeljah je odpravljena.

Občni zbori

Delniška družba združenih pivo-varen Zalec in Laško ima 39. občni zbor 12. maja ob 11. v Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Trgovsko-industrijska d. d. »Mer-kur« v Ljubljani ima 20. redni občni zbor v ponedeljek 18. maja v pisarni ravnateljstva Hranilnice Ljubljanske pokrajine.

Stavbna družba, d. d. v Ljubljani ima 69. redni občni zbor v petek 15. maja ob 11. v prostorih Kre-ditnega zavoda za trgovino in in-dustrijo. Delnice se morajo polo-žiti do včetega 9. maja pri Kre-ditnem zavodu za trgovino in in-dustrijo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, obrat-nike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Gospodarske vesti

Dalmatinski guverner je izdal odredbo o ukinitvi Trgovinsko-in-dustrijske zbornice v Spalatu. Nje-ne posle prevzame korporacijski svet v Zaru.

Hrvatska predela v 6 svojih to-bačnih tovarnah (Zagreb, Saraje-vo, Mostar, Travnik, Banjaluka, Senj) 6 milijonov kilogramov toba-ka. Sama ga potroši le 4.300.000 kg. V Nemčijo je izvozila Hrvatska v zadnjih mesecih 1,3 milijone kilo-gramov tobaka.

Vodstvo velikih Gavrilovičevih to-varn za izdelovanje salam in suho-mesnatega blaga namerava podjet-jel v zelo povečati.

V Srbiji morajo imeti državna posestva, kmetijske in sadjarske šole ter sorodne kmetijske ustano-ve pripravljenega toliko semena, da bo krita normalna potreba Sr-bije po semenu.

Beograjski občinski odbor je iz-delal občinski proračun za l. 1943. Proračun predvideva 263 milijonov dinarjev izdatkov. Da se pokrije primanjkljaj, bodo občinske dokla-de zvišane na 80%.

Skopje je dobilo na jamstvo bol-garske države pri Bolgarski kmetij-ski in zadrudni banki posojilo 10 milijonov levov, ki se bo obresto-valo po 7% in vrnilo v 5 letih. Po-sojilo se bo porabilo za nakup treh razlaščenih tovarn.

Standardizacija bolgarske papir-ne proizvodnje se bo izvedla po naredbi vlade.

Romunska papirna industrija na-merava prigrasiti svoje članstvo v mednarodnem papirnem kartelu.

Pomanjkanje papirja je v Turčiji tako naraslo, da izhajajo časopisi v Carigradu samo na enem listu.

Cena za premog je bila oblastve-no določena na Češkoslovaškem za kosovec v trgovini na debelo na 154 Kč, v trgovini na drobno pa na 190 Kč za 100 kg.

Od vsega slovaškega izvoza je odpadlo lani 12.4% na les, 10.2% pa na papir in celulozo.

Budimpeštanski velesejem, ki bi moral biti v dneih od 1. do 11. ma-ja, je preložen na kasnejši čas.

Komisar za cene v Nemčiji je do-ločil cene za mlečno posodo iz hra-stovine.

Švicarske zvezne železnice pro-učujejo načrt desetletke, po kate-rem bi med drugim dobile vse važ-nejše švicarske železnice dvojni tir.

Švicarska papirna industrija šte-je 40 podjetij, v katerih je zapo-slenih približno 7000 nameščencev in delavcev.

Na Portugalskem je bila racioni-rana prodaja premoga in petroleja. Nakaznice za tobak uvedejo s 1. majem na Švedskem.

Švedska zunanja trgovina je v februarju zopet močno nazadovala. Ves obseg trgovine je padel na 114.9 milijona švedskih kron, od česar odpade na uvoz 73.4, na izvoz pa le 41.5 milijona švedskih kron. Tako uvoz ko izvoz sta se zmanj-šala za polovico.

V Washingtonu je izšla vladna na-redba, s katero se določajo maks-i-malne cene za vsa živila, oblačilne predmete in obutev. Maksimalne cene so določene za proizvajalce, grosiste in za trgovce-detajliste.

Splošna in zelo stroga kontrola nad vso trgovino in industrijo se bo uvedla v Združenih državah Se-verne Amerike, da se zagotovi ena-komerna razdelitev blaga med po-trošnike.

Potrošnja kave bo v Združenih državah Sev. Amerike zmanjšana za 25 odstotkov.

Argentinska vlada je uvedla dr-žavno kontrolo nad vsemi tekstil-nimi tovarnami v državi.

Petletko za industrializacijo se-verne Kitajske je izdelala japon-ska vlada.

Denarstvo

Srbska narodna banka je izdala nove kovance po 2, 1 in 0.50 din v skupni vrednosti 60 milijonov di-narjev.

Praska kreditna banka je imela lani pri bilančni vsoti 3.38 mili-jarde Kč 9.4 milijona Kč čistega dobička proti 5.76 milijona leta 1940. Izplačala je 4% dividendo.

Skrajna mera za obtok bankov-cev v Angliji se bo na predlog fi-nančnega ministra Wooda zvišala znova za 50 milijonov funtov na 830 milijonov funtov.

Obtok bankovcev se je v USA dvignil od lanskega decembra za 0.9 na 11.6 milijarde dolarjev. Od izbruha vojne v Evropi se je obtok povečal za 4.5 milijarde dolarjev.

Med japonskim jenom in siam-skim bahtom se bo ustvarila pa-riteta. Tozadevna pogajanja med Japonsko in Siamom v Tokiju po-tekajo ugodno.